

A PSZICHOLÓGIAI IMMUNITÁS ÉS A TANULÁSI MOTIVÁCIÓ CSOPORTPROFILJAI A MŰVÉSZETI SZAKKÉPZÉSBEN

Bredács Alice
PTE Művészeti Kar

Kulcsszavak: motiváció; pszichológiai immunitás

A kutatás célja az intézményes művészeti nevelésben részesülő tanulók olyan képességeinek és tulajdonságainak a jobb megismerése, amelyek a speciális művészi képességek mellett fontosak az alkotómunkában. A kutatás képet ad a rajz, zene, tánc, színjátszás területén a művésszé válás egyik állomásáról, segít hatékonyabbá tenni a művészeti képzést és nevelést. Az eredmények felhasználhatók a fejlesztési programok, óratervek kidolgozásában, a feladatok és a tanári stratégiák kiválasztásában, valamint a képzésekbe való beválasztási eljárásokban. A pszichológiai immunitás (PI) egy megelőző, védő, mozgósító rendszer. Funkciója a stresszel való megküzdés és a tanulási hatékonyság növelése. 16 faktora egymással dinamikus kölcsönhatásban álló alrendszereket képez (Megközelítő–monitorozó, Mobilizáló–alkotó–végrehajtó és Önszabályozó). A motiváció a tevékenység végzésére készítő energiát adó, aktivizáló belső feszültség. A belső ösztönzők és a külső hatóerők kölcsönhatásában alakul. A tanulókat legerősebben a tanulással kapcsolatos élvezeti, élményszerzési rövid távú célok, ezt követően a tanulási, tudáselsajátítási és alkotási középtávú célok, végül a hosszú távú munkacélok vonzzák. A külső motivációt nem bontottuk faktorokra. A PI a tevékenység motivációjára is hatással van, mert mindkettőben megjelenik a cselekvési cél, az akarat és a megküzdési szándék. A célok és célulvárások összekapcsolódnak a teljesítmény oldalán megjelenő kontrollfolyamatokkal, így befolyásolják a jellemző viselkedést. Kutatási kérdéseink a következők voltak: Kimutathatók-e a rajzot, a zenét, a táncot és a színészetet tanulók és a kontrollcsoport közötti különbségek a 14–16 éveseknél a pszichológiai immunitás és a motiváció területein? Vannak-e az egyes művészeti ágakra jellemző sajátos vonások e két területen, amelyek erősítik egymást? Mindkét területet önbevallás kérdőívvel vizsgáltuk. Minden leíró táblázathoz készültek ellenőrző statisztikai próbák. A kutatásban 240, 14–16 éves, városi művészeti iskolában tanuló diák vett részt, a négy művészeti ág területéről és a kontrollcsoportban is 60-60 fő volt. Mindkét területen kirajzolódtak csoportszájtosságok, ám sem a PI alrendszereiben, sem a motivációtípusokban nincs kiugróan magas érték. E populációra jellemző az alacsony önszabályozás, ami minden esetben nehezíti a céltartást. A motivációtípusok a főbb „csapásirányok” tekintetében megfelelnek a korábbi kutatásokban leírt trendeknek. Ebben az életkorban jellemző a tanulókra, hogy nem realizálódik még szakmai indítatásként a végzett tevékenység. A külső megerősítések vezető szerepével szemben már dominál azoknak a belsővé vált értékeknek és céloknak a követése, amelyek a művészeti területek felé hívják őket.